

Keila Linnavalitsus

6.02.2023 nr 9.5-2.2/22-
23/18/23

Keila Kooli haldusjärelvalve õiendi kinnitamine

Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹, põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 87 lõike 1 ning haridus- ja teadusministri 24.05.2022 käskkirja nr 155 „Volituse andmine riikliku ja haldusjärelvalve teostamiseks, tegevuslubade andmiseks ning huvihariduse õppekavade registreerimiseks Eesti hariduse infosüsteemis“ punkti 4 alusel.

1. Kinnitan Keila Kooli haldusjärelvalve õiendi (lisatud).
2. Kooli pidajal Keila Linnavalitsusel palun esitada õiendis tehtud ettekirjutuste täitmise kohta Haridus- ja Teadusministeeriumile kirjalik aruanne ettekirjutuste täitmist tõendavate dokumentidega viie tööpäeva jooksul peale ettekirjutuse tähtaega.
3. Käesolevat korraldust on võimalik vaidlustada 30 päeva jooksul teatavaks tegemisest, esitades kaebuse Tartu Halduskohtusse halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Hille Voolaid
nõunik

Koopia: Keila Kool

Hille Voolaid
735 0109
hille.voolaid@hm.ee

ÕIEND

HALDUSJÄRELEVALVE TEOSTAMISE KOHTA KEILA KOOLIS

SISSEJUHATUS

1. Keila Kool (edaspidi *kool*) on Keila Linnavalitsuse (edaspidi *pidaja*) hallatav asutus, mis tegutseb Keila Linnavalitsuse haridus- ja sotsiaalteenistuse haldusalas.
2. Kooli tegutsemiskohad on Ehitajate tee 1 ja Pargi tänav 2, 76607 Keila linn.
3. Haldusjärelevalvet teostati koolis Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna järelevalve valdkonna nõuniku korralduse nr 9.5-2.2/22-23/18/2 „Haldusjärelevalve algatamine Keila Koolis“ alusel.
2. Järelevalvet eesti keele ja eestikeelse õppe korraldamise üle teostas Haridus- ja Teadusministeeriumi õiguspoliitika osakonna järelevalve valdkonna nõunik Hille Voolaid, eksperdina oli kaasatud Keeleameti järelevalveosakonna juhataja Merle Loodus-Adamson.
3. Järelevalves oli vaatluse all, kuidas koolis tagatakse vene õppekeele klassides eesti keele ja eestikeelse õppe korraldus ning kas see võimaldab vene õppekeele klassides põhihariduse omandanutel jätkata õpinguid eesti õppekeelega õppeasutuses; missuguseid meetodikaid ja õppematerjale kasutatakse eesti keele õpetamisel; kas eesti keele õpetajad on läbinud teises keeles õpetamise koolituse; kas õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon ja eesti keele oskuse tase vastab nõuetele.
4. Järelevalve algas 24.01.2023.
5. Järelevalves vesteldi eesti keele õppe korraldusest kooli direktoriga, eesti keele õpetajatega, pidaja ja õpilaste esindajatega, tutvuti kooli dokumentatsiooniga vaadeldavas valdkonnas ja õppekeskkonnaga, võrreldi kooli dokumentatsioonis kajastatud andmeid tegeliku olukorra ja Eesti hariduse infosüsteemi (edaspidi *EHIS*) tehtud sissekannetega.

KOKKUVÕTE

Keila Kool on üldhariduskool, mis korraldab õpet I, II ja III kooliastmes ning gümnaasiumiosas.

Keila Põhikool, mis oli vene õppekeele kool, liideti 2020. aasta septembrist Keila Kooliga (eesti õppekeele kool) ning suurem osa õpetajaid ja õpilasi läks üle Keila Kooli. Kooli põhimääruses on sätestatud, et kooli põhikooli osades klassides on õppekeeleks vene keel järgmiselt: 2020/2021. õppeaastal 2.–9. klassis, 2021/2022. õppeaastal 3.–9. klassis, 2022/2023. õppeaastal 4.–9. klassis, 2023/2024. õppeaastal 5.–9. klassis, 2024/2025. õppeaastal 6.–9. klassis, 2025/2026. õppeaastal 7.–9. klassis, 2026/2027. õppeaastal 8.–9. klassis, 2027/2028. õppeaastal 9. klassis.

Kool on kõige suurem üldhariduskool Eestis. 2022. aasta 1. septembri seisuga oli kooli nimekirjas 1617 õpilast. Koos mittetatsionaarsete õpilastega oli õppijaid kokku 1714. Vene õppekeele klassides õppis 118 õpilast.

Õppetöö toimub nii eesti kui vene keeles. Vene õppekeelega klassides on II kooliastmes 12 ja III kooliastmes 12 eesti keele tundi nädalas, eestikeelset aineõpetust ei ole.

Kehtiv arengukava koolis puudub. 2022/2023. õppeaastal toimusid muudatused kooli juhtkonnas, sh vahetusid direktor, õppejuhid, personalijuht. Uus juhtkond on alustanud ettevalmistusega uue arengukava koostamiseks.

Kooli õppekava on koostatud 2016. aastal ning seda on korduvalt muudetud. Kuna muudatused ei ole korrektselt dokumenteeritud, ei ole selgust, milline õppekava versioon on koolis kehtiv. Järelevalves võeti aluseks õppekava, mille kooli direktor järelevalve päringule vastuseks digitaalselt allkirjastatult esitas. Kooli õppekava ei ole kooskõlas põhikooli ja gümnaasiumi riiklike õppekavadega ja vajab uuendamist. Järelevalves selgus, et vene õppekeelega klassides on õppetöö aluseks endise Keila Vene Põhikooli tunnijaotusplaan ning puuduvad vene keel (emakeelena) ning eesti keele kui teise keele ainekavad.

Põhikooli lõpetajate eesti keel teise keelena lõpueksamite tulemused on Eesti keskmistest näitajatest madalamad ning kahe viimase aasta võrdluses langevas trendis. Sisehindamist ei ole koolis läbi viidud ning vene õppekeelega klasside õppetegevuse tulemuslikkust koolis analüüsitud ei ole, millest tulenevalt ei ole planeeritud ka parendustegevusi.

Vene klasside õpilased õpivad eesti keeles ainult õppeainet eesti keel teise keelena. Vene õppekeelega klassid asuvad eesti õppekeelega klassidest erinevas koolihoones ning kokkupuude eesti õppekeelega õpilastega sisuliselt puudub. Koolisiseseid ühisüritusi, mis toetaks õpilaste eestikeelset suhtlusoskust, korraldatud ei ole. Samuti ei ole olnud keeleõpet toetavaid klassiväliseid tegevusi. Kooli pidaja esindaja ja koolijuhi selgituste kohaselt ei ole koolisiseseid ja -väliseid eestikeelseid üritusi vene õppekeelega õpilastele korraldatud, kuna linnas on olemas võimalused nii sportimiseks kui muusikaga tegelemiseks, lisaks huviringid. Samas ei olnud koolil teavet, kui palju vene õppekeelega õpilasi osaleb eestikeelses huvitegevuses väljaspool kooli.

Õppetöö korraldamisel ei ole tagatud vene õppekeelega õpilaste eesti keele oskus tasemel, et kõigil neil oleks võimalik pärast põhikooli lõpetamist jätkata õpinguid eestikeelset õppekaval: õpilaste keeloskustase oli vaadeldud õppetundides ja järelevalves läbi viidud vestlustel väga erinev. Õpilaste hinnangul aitaks nende eesti keele oskust parandada see, kui õpetaja räägiks eesti keele tunnis rohkem eesti keeles ning kui koolis korraldatakse ühisüritusi eesti emakeelega õpilastega. Selles osas on koolil palju võimalusi arendustegevusteks, nt eestikeelne aineõpetus, ühisüritused eesti õppekeelega õpilastega, osalemine õpilasvahetusprojektides, eestikeelsete kultuuriürituste külastamine. Neid võimalusi ei ole kool kasutanud.

Vene õppekeelega klasside 24st õppe- ja kasvatusala töötajast on nõutav kvalifikatsioon 17 (71%) töötajal, riigikeeleoskus vastab nõuetele 20 (83%) õpetajal. Eesti keelt teise keelena õpetavad neli õpetajat, neist kahel puudub ametikohale vastav eesti keele oskuse tase ja kolmel ei vasta kvalifikatsioon kehtestatud nõuetele. Teises keeles õpetamise metoodikakursusel ei ole vaadeldud perioodil (2017–2023) osalenud ükski õpetaja.

OLUKORRA KIRJELDUS

1. Õppekava vastavus nõuetele

Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse¹ (edaspidi *PGS*) kohaselt kehtestab kooli õppekava kooli direktor. Kooli õppekava ja selle muudatused tuleb esitada enne kehtestamist arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ja õppenõukogule.

Järelevalves esitati direktori käskkiri², millega oli õppekava ja ainekavad kinnitatud 2016. aastal. Käskkirja lisana õppekava esitatud ei ole, on märgitud, et õppekava on kättesaadav CD-l, kuid seda CD-d järelevalves ei esitatud. Õppenõukogus³ on õppekava arutelu olnud päevakorras, kuid protokollis arutelu ei kajastu. Protokollile ei ole lisatud õppekava, on märgitud, et õppekava on digitaalselt nähtav veebis. Õppekava on muudetud 2018., 2019., 2020. ja 2021. aastal.

2018. aastal välja antud direktori käskkirjast⁴ õppekava kinnitamise kohta selgub, et kinnitatud on põhikooli ja gümnaasiumi õppekava üldosa ning põhikooli matemaatika ja kehalise kasvatusa ainekavad. Käskkirja alusena on märgitud hoolekogu 14.11.2018, õpilasesinduse 06.11.2018 ja õppenõukogu 22.10.2018 koosolek. Järelevalves eelnimetatud protokolle ei esitatud.

2019. aastal on õppekava muudatusi arutatud hoolekogus⁵, õpilasesinduses⁶ ja õppenõukogus⁷. Direktori käskkirja muudatuste kinnitamise kohta järelevalves ei esitatud.

2020. aastal on direktori käskkirjaga⁸ kinnitatud muudatused põhikooli õppekava üldosas (kooli väärtused; statsionaarne õpe-õppekorraldus; hindamise korraldus põhikoolis). Käskkirja alusena on märgitud õpilasesinduse 02.04.2020, kooli hoolekogu 11.02.2020 ja kooli õppenõukogu 25.02.2020 koosolek. Õpilasesinduse ja õppenõukogu protokolle järelevalves ei esitatud. Samal aastal on kinnitatud direktori käskkirjaga⁹ ka muudatused gümnaasiumi õppekavas. Muudatuste arutelu on olnud päevakorras hoolekogus¹⁰, õpilasesinduses¹¹, õppenõukogus¹². Protokollides õppekava sisuarutelu puudub ja protokollile lisana muudetud õppekava esitatud ei ole.

Viimased muudatused õppekavas on tehtud 2021. aastal¹³. Direktori käskkirjaga on kinnitatud muudatused gümnaasiumiosa õppekavas. Käskkirja alusena viidatud õppenõukogu koosolekul¹⁴ on päevakavas olnud gümnaasiumi õppekava muutmine ja põhikooli õppekava täiendamine. Protokollis on veebilink muudetud õppekavale, kuid protokollist ei nähtu, mida muudeti, samuti ei ole muudetud õppekava lisatud õppenõukogu koosoleku protokollile. Protokollis on vaid kirjas, et õppejuht tutvustas gümnaasiumi õppekava muudatusi ning anti arvamus gümnaasiumi õppekava muudatuste kohta. Millised olid arvamused ja kas nendega arvestati, protokoll ei kajasta.

¹ PGS, § 17 lg 2.

² Direktori 24.03.2016 käskkiri nr 1-2/8.

³ Õppenõukogu 18.03.2016 koosoleku protokoll nr 6.

⁴ Direktori 15.11.2018 käskkiri 1-2/62.

⁵ Hoolekogu 06.-11.03.2019 koosoleku protokoll nr 18.

⁶ Õpilasesinduse 08.03.2019 koosoleku protokoll.

⁷ Õppenõukogu 11.03.2019 koosoleku protokoll nr 1-5/4.

⁸ Direktori 13.04.2020 käskkiri nr 1-2/6.

⁹ Direktori 10.12.2020 käskkiri nr 1-2/1.

¹⁰ Hoolekogu 09.12.2019 koosoleku protokoll nr 24.

¹¹ Õpilasesinduse 11.12.2019 koosoleku protokoll.

¹² Õppenõukogu 12.12.2019 koosoleku protokoll nr 1-5/5.

¹³ Direktori 09.04.2021 käskkiri nr 1-2/13.

¹⁴ Õppenõukogu 17.03.2021 koosoleku protokoll nr 1-5/4.

Õppenõukogu määruse¹⁵ kohaselt märgitakse koosoleku protokollis sõnavõtjate nimed ja sõnavõtu lühike sisu ning vastuvõetud otsused, otsuste faktilised ja õiguslikud alused, otsuste täitmise tähtajad ja vastutajad. Protokollides¹⁶ puuduvad sõnavõtu lühike sisu ja otsuste faktilised alused.

Samal koosolekul on tutvustatud põhikooli õppekava täiendusi ja on otsustatud põhikooli õppekava muudatused vastu võtta. Milliseid muudatusi õppekavas tehti, protokoll ei kajasta. Õppenõukogu on võtnud vastu otsuse muudatused vastu võtta, kuid õppekava muudatuste kinnitamine on direktori pädevuses¹⁷. Direktori käskkirja, millega oleks muudatused kinnitatud, järelevalves ei esitatud.

Eeltoodust lähtudes ei ole selgust, millises versioonis on õppekava üldosa ja ainekavad kinnitatud ning millised versioonid on kehtivad. Järelevalves võeti aluseks õppekava, mille kooli direktor järelevalve päringule vastuseks digitaalselt allkirjastatult esitas.

Selgitame, et menetluse selguse ja läbipaistvuse tagamiseks on oluline õiguslikku tähendust omavad seisukohad ja arutelud protokollida. Õigusselguse ja -kindluse tagamiseks on aga vaja, et dokumendi kehtestamise käskkirjale oleks ka lisatud kehtestatav dokument viisil, et see ei ole hilisemalt muudetav. See tagab selguse, milline on dokumendi kehtiv versioon ja aitab säilitada ka kokkulepete taga olevaid tõlgendusi ja selgitusi, samuti võimaldab see kooli tegevuse edasisel planeerimisel varem toimunud aruteludega arvestada.

Kooli direktor selgitas, et koolis toimusid 2022/2023. õppeaastal juhtkonnas muudatused ning eelviidatud puuduvad dokumendid ei ole koolis arhiveeritud.

Järelevalves esitatud¹⁸ õppekavas on järgmised puudused.

- 1) Põhikooli riikliku õppekava¹⁹ (edaspidi *PRÕK*) kohaselt koosneb kooli õppekava üldosast ja ainevaldkondade kavadest. Kooli tunnijaotusplaanis ja ainevaldkonnakavades esitatud tunnimahud tehnoloogias ja võõrkeeles ei ole kooskõlas. Puuduvad vene õppekeele klasside tunnijaotusplaan ja vene keel (emakeelena) ning eesti keele kui teise keele ainekavad.
- 2) *PRÕKi*²⁰ kohaselt tuleb õppekavas kirjeldada õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtteid, sh lõimingu korraldamisel ainevaldkonna sees ning ainevaldkondade vahel. Kooli õppekavas ei ole esitatud õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtteid.
- 3) Gümnaasiumi riiklikus õppekavas²¹ (edaspidi *GRÕK*) on sätestatud, et kooli õppekava koosneb üldosast ning kohustuslike kursuste, valikkursuste ja valikõppeainete kavadest. Kohustuslike kursuste ja valikkursuste kavad tuleb esitada ainevaldkondade kaupa. Sellest lähtudes tuleb kooli õppekava üldosale lisatud kursuste kavad esitada ainevaldkonniti. Õppekava (lk 7) tabelis 6 „Kohustuslike ainete tunnijaotus vene õppekeele põhihariduse baasil“ on viidatud, milliseid õppeaineid õpitakse vene keeles. Sellest ei selgu, kuidas saab eesti keel teise keelena tund toimuda vene keeles, kuna õpe peaks toimuma sihtkeeles, st eesti keeles. Samas on kirjas, et eesti kirjandust õpitakse samuti vene keeles. *GRÕKis*²² on sätestatud, et eesti õppekeele klassis tagab kool oma õppekavaga eestikeelse

¹⁵ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lg 8 p-d 6 ja 7.

¹⁶ Õppenõukogu 12.12.2019 koosoleku protokoll nr 1-5/5; 17.03.2021 koosoleku protokoll nr 1-5/4.

¹⁷ PGS, § 17 lg 2.

¹⁸ Direktori 21.12.2022 kiri nr 9.5-2.2/22-23/18/6.

¹⁹ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lg 5.

²⁰ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lg 6 p 9.

²¹ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lg 5.

²² Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 11 lg 2.

õppe vähemalt 60% ulatuses gümnaasiumiastmele kehtestatud väikseimast lubatud õppemahust, kusjuures eesti kirjandust, Eesti ajalugu, ühiskonnaõpetust, muusikat ja geograafiat tuleb õpetada eesti keeles.

Kooli õppejuhi selgituste kohaselt on vene keele õpe õppekavasse sisse kirjutatud põhjusel, et tagada põhikooli vene õppekeelega õpilastele edasiõppimise võimalus kodukoolis.

Vastuolud PRÕKis sätestatuga on järgnevate õppeainete ainekavades: võõrkeeled ja tehnoloogia, sh tööõpetus.

- 1) Võõrkeelte valdkonnakavas on kirjas, et B-võõrkeeleks on vene/saksa keel ja selle õpe algab 6. klassis nelja nädalatunniga. Kooli õppekava üldosa tunnijaotusplaanis (lk 5) on teise kooliastme B-võõrkeelena märgitud kolm nädalatundi. Seega ei ole õppekava üldosas ja võõrkeelte valdkonnakavas nädalatundide maht kooskõlas.
- 2) PRÕKi²³ kohaselt tuleb ainevaldkondade õppeainete ainekavades esitada õppeainete õpitulemuste ja õppesisu kirjeldused klassiti. Puudub tööõpetuse ainekava ja selles sisalduva õppesisu ja õpitulemuste kirjeldamine klassiti. Selgitusena on kirjas, et tööõpetuse ainekava on ühendatud kunsti ainekavaga, kuid kuna tegemist on erinevate ainevaldkondadega, tuleb ainekavad esitada eraldi.
- 3) Tehnoloogia ainevaldkonna ainekava II kooliastmes märgitud tundide arv on viis, kuid tunnijaotused (kooli õppekava lk 5) II kooliastme klassides annavad kokku kuus tundi.

Järelevalves vaadeldi 6.a, 6.b, 6.c klassi tunniplaani. Seisuga 24.01.2023 oli tunniplaanis B-võõrkeelt (vene keel) neli nädalatundi, kuid õppekava tunnijaotusplaanis on kolm õppetundi. Ületatud on õpilase suurimat²⁴ lubatud nädala õppekoormust.

Direktori selgituste kohaselt on vastutav tunnijaotusplaani ja tunniplaani vastavuse eest õppejuht ning tunnijaotusplaani ja tunniplaani kooskõla vaadatakse üle. Õppejuht ei osanud selgitada, märkides, et ta ei ole teadlik, milline õppekava versioon ministeeriumile esitati.

Järelevalves selgus, et kooli õppekavas olev tunnijaotusplaani ei ole aluseks vene õppekeele klassides, kuid PRÕKi²⁵ kohaselt tuleb esitada kooli õppekava üldosas õppekorraldus – tunnijaotusplaani õppeainete ja klassiti, sealhulgas eelnimetatud määruse § 15 lõikes 4 nimetatud tundide kasutamine, läbivate teemade ja lõimingu rakendamine, valikainete ja võõrkeelte valik, eesti keelest erinevate õppekeelte kasutamine õppeainete, riiklikus õppekavas sätestatud õppeainete nimetustes või õppemahtudes tehtud erisused ja erisuste tegemise põhjendused.

Vene õppekeele klasside õppekorralduse juhi sõnul on vene õppekeele klassides kasutusel tunnijaotusplaani, mis on olnud eelnevalt kasutusel Keila Vene Põhikoolis.

Sisulisi vastuolusid GRÕKis sätestatuga õppeainete kursuste kavades ei ole, kuid kontrollimist ja korrigeerimist vajavad valemite vormistus matemaatikas ja loodusainetes.

Ainekavad ainevaldkonniti ja klassiti vajavad täiendamist ainevaldkondades keel ja kirjandus, võõrkeeled, matemaatika ja sotsiaalsed.

- 1) Ainevaldkonnad keel ja kirjandus ning võõrkeeled: ainevaldkonnakava ei ole esitatud ühtse tervikuna – üldosa ja kõikide valdkonda kuuluvate õppeainete kavade.
- 2) Ainevaldkond matemaatika: peatükis „Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõimingu“ on lõimingu kirjeldus avamata. Osas „Õppetegevuse kirjeldamine ja

²³ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lg 7.

²⁴ PGS, § 25 lg 2.

²⁵ Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lg 6 p 2.

korraldamine" on punktis 6 jäänud lause lõpetamata. Mõne teema puhul vajab parandamist valemite vormistus (III kooliastme teemad üksliikmed, ruutfunktsioon).

- 3) Ainevaldkond sotsiaalsed: kooli õppekavas kasutatavad mõisted vajavad täpsustamist, nt ainevaldkonnal on valdkonnakava. Valdkonnakavas on mõned tehnilised eksimused: valdkonnakava kirjelduse viimases lõigus on teksti sisse jäänud numeratsioon (1.3.7); hindamise osas on punkt 1.8.5 jäänud eraldi reale paigutamata. Põhikooli inimeseõpetuse ainekava I kooliastme õppe- ja kasvatusesmärgides punktis 4 on ühildumisprobleem; õppe- ja kasvatusesmärgid on esitatud kooliastmeti ja ka klassiti. Klassiti jagamine on mõneti kunstlik, kuna ei toeta inimeseõpetuse kontsentrilist põhimõtet, kus samade teemade ja probleemidega tegeletakse mõlemal õppeaastal, kuid erineva fookusega. Kooliastmeti esitamise mõte ainekavas on seada sihiks pädevuse saavutamine kooliastme lõpuks. II ja III kooliastmes on teistsugune lähenemine. Suurte teemaplokkide õpitulemused ja ainesisu ei ole klassiti jagatud. Ainekavas on pealkirjastatud õpitulemused ja õppesisu, kuid esitatud on vastupidises järjekorras, st õppesisu on enne õpitulemusi.
- 4) Ainevaldkond tehnoloogia: osaliselt sümbolid puuduvad.

1.1. Ettepanekud direktorile

- 1.1.1. Kontrollida ja korrigeerida valemite vormistust matemaatika ja loodusainete ainekavades.
- 1.1.2. Esitada ainevaldkonnakava eesti keeles ja kirjanduses ning võõrkeeltes ühtse tervikuna: üldosa ja kõikide valdkonda kuuluvate õppeainete kavad.
- 1.1.3. Kirjeldada matemaatika ainekava peatükis „Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming“ lõimingut sisuliselt või muuta pealkirja.
- 1.1.4. Tõsta inimeseõpetuse ainekavas õpitulemused õppesisu loendist ette, kuivõrd nende sõnastused orienteerivad õppeprotsessi ja kirjeldavad eelduslikku saavutustasandit.
- 1.1.5. Kajastada kooli õppenõukogu, hoolekogu ja õpilasesinduse protokollides toimuvad arutelud ning ettepanekud õppekava muudatuste kohta, mis aitab säilitada kokkulepete taga olevaid tõlgendusi ja selgitusi, samuti võimaldab see kooli tegevuse edasisel planeerimisel varem toimunud aruteludega arvestada.

1.2. Ettekirjutused pidajale

- 1.2.1. Tagada kooli õppekavas õpetajate koostöö ja töö planeerimise põhimõtete kirjeldamine lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõike 6 punktis 9 kehtestatust. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 1.2.2. Tagada gümnaasiumiosa õppekava kohustuslike kursuste ja valikkursuste kavade koostamine ainevaldkondade kaupa lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 2 „Gümnaasiumi riiklik õppekava“ § 19 lõikes 5 kehtestatust. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 1.2.3. Tagada tööõpetuse ainekava ja selles sisalduva õppesisu ja õpitulemuste kirjeldamine klassiti lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikes 7 kehtestatust. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 1.2.4. Tagada vene keel emakeelena ja eesti keel teise keelena ainekavade koostamine lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikes 5 kehtestatust. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 1.2.5. Tagada õppekavas vene õppekeele klasside tunniarvustuse esitamine lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõike 6 punktis 2 kehtestatust. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 1.2.6. Viia kooli tunniarvustuse koostamine tunniarvustuse plaaniga või muuta tunniarvustuse plaani lähtudes Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 15 lõikes 5 kehtestatust. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 1.2.7. Tagada õppekava kinnitamine tervikdokumendina ning esitada see arvamuse avaldamiseks kooli hoolekogule, õpilasesindusele ning õppenõukogule lähtudes

põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 17 lõigetes 1 ja 2 ning Vabariigi Valitsuse 06.01.2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ § 24 lõikes 5 kehtestatud. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.

- 1.2.8. Tagada õpilaste õppekoormuse kooskõla põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 25 lõikes 2 kehtestatudga. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 1.2.9. Tagada õppenõukogu protokollide vormistamisel kooskõla haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lõike 8 punktiga 6, esitades protokollis sõnavõtjate nimed ja sõnavõtu lühikese sisu. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2023.

2. Õppekorralduse vastavus nõuetele

Kool on kõige suurem üldhariduskool Eestis. 2022. aasta 1. septembri seisuga oli kooli nimekirjas 1617 õpilast. Koos mittetatsionaarsete õpilastega oli õppijaid kokku 1714. Vene õppekeele klassides õppis 118 õpilast.

Kooli põhimääruse²⁶ kohaselt on põhikooli osades klassides õppekeeleks vastavalt vajadusele vene keel järgmiselt: 2020/2021. õppeaastal 2.–9. klassis, 2021/2022. õppeaastal 3.–9. klassis, 2022/2023. õppeaastal 4.–9. klassis, 2023/2024. õppeaastal 5.–9. klassis, 2024/2025. õppeaastal 6.–9. klassis, 2025/2026. õppeaastal 7.–9. klassis, 2026/2027. õppeaastal 8.–9. klassis, 2027/2028. õppeaastal 9. klassis. Vene õppekeele klassides alustas 2022/2023. õppeaastal õpinguid 118 õpilast.

Vene õppekeele klassid on 4.1, 5.1, 5.–6.lv, 6.1, 7.1, 8.1, 8.lv, 9.1. Järelevalve ajal seisuga 25.01.2023 õppis 4.1 klassis 10 õpilast, 5.1 klassis 20 õpilast (klass on jaotatud kaheks grupiks), 5.–6.lv klassis 5 õpilast (tegemist on väikeklassiga), 6.1 klassis on 16 õpilast (klass on jaotatud kaheks grupiks), 7.1 klassis on 20 õpilast (klass on jaotatud kolmeks grupiks), 8.1 klassis on 22 õpilast (klass on jaotatud kolmeks grupiks), 8.lv klassis on üks õpilane (üks ühele õpe), 9.1 klassis on 26 õpilast (klass on jaotatud kolmeks grupiks). Seega on kooli poolt loodud head võimalused keeleõppeks väikestes gruppides. Õppekorralduse juhi sõnul on klassid jaotatud gruppideks vastavalt klassijuhataja ettepanekule.

Vene õppekeele klassides on II kooliastmes 12 ja III kooliastmes 12 eesti keele tundi nädalas, eestikeelseid ainetunde ei ole.

Vene õppekeele klasside õppekorralduse juhi sõnul ei ole eestikeelseid ainetunde põhjusel, et ei ole piisava eesti keele oskusega õpetajaid, kes saaks õppeaineid õpetada eesti keeles. Eestikeelseid toetavaid programme või õppemetoodikaid ei ole kasutusele võetud. Õpilaste toetamiseks kasutatakse abiõpetajat.

Direktori sõnul on vene õppekeele õpilaste arv vähenev ning õpetajate motiveerimine on oluline, mistõttu on oluline õpetajatele koormuse tagamine. Õpetajaskond on väljendanud huvi, et suurendada oma eesti keele oskust, püütakse tagada sujuvat üleminekut eestikeelsele õppele. Kooli õppekavas eestikeelsete ainetundide või eesti keele õpetamiseks ettenähtud tundide arvu suurendamine ei ole päevakorras, loodusõpetuses ja muusikas kasutab õpetaja ka eesti keele elemente, mis on positiivne.

Pidaja sõnul on õpilastel palju võimalusi praktiseerida eesti keelt, osaledes noortekeskuse töös. Seal osalevad ka vene õppekeele õpilased. Direktori sõnul on kooli üheks prioriteediks ühtse kooli loomine, et kõik mõtleks ühes suunas. Õpilased saavad osaleda koolivälistes ringides, nt

²⁶ Keila Linnavalikogu 28.01.2020. a otsus nr 3 „Keila Kooli põhimääruse uue redaktsiooni kinnitamine“.

sport, tants, akrobaatika. Õppekorralduse juhi sõnul on edaspidiselt plaanis ühendada vene ja eesti õppekeelega õpilaste suuremad ühisüritused, aga kui palju vene õppekeelega õpilasi osaleb eestikeelsetes koolivälistes ringides, ei ole teada.

Kooli päevakava on direktor kinnitanud käskkirjaga²⁷. Sotsiaalministri määruse²⁸ kohaselt peab tunniplaan olema päevakava osa, mis koostatakse lähtuvalt riiklikes õppekavades sätestatud õpilase nädalakoormusest, riikliku õppekava alusel koostatud kooli õppekavast, õppeainete raskusest ning eeldatavatest õpitulemustest.

Tunniplaan I poolaastaks on kinnitatud eraldi käskkirjaga²⁹, kuigi kooli päevakava kohaselt³⁰ on tunniplaan päevakava osa.

Järelevalves ei esitatud kooli II poolaasta tunniplaani. Kooli selgituste³¹ kohaselt kehtib I poolaasta tunniplaan kuni 30.01.2023. Järelevalves selgus, et kooli tegelik tunniplaan³² ei olnud kooskõlas direktori käskkirjaga³³ kinnitatud tunniplaaniga.

Kooli direktori sõnul on probleem selles, et koolis olid õpetajate töölepingud vormistatud viisil, et seal olid määratletud kontakttunnid ning seetõttu oli tunniplaani koostamine keeruline. Muutmisel on nii töölepingud kui tunniplaan.

Kooli päevakava³⁴ kohaselt on igal klassil üks kord nädalas tunniplaanis klassijuhataja tund (algklassides 1.–4. klassis toimub kasvatuslik tegevus kogu koolipäeva vältel, seega eraldi tundi klassijuhataja tunniks ei viida läbi).

Järelevalves selgus, et vene õppekeele klassides ei ole klassijuhataja tundi märgitud tunniplaani. Õppekorralduse juhi sõnul võib klassijuhataja panna ise tunniplaani klassijuhataja tunni. See ei toimu igal nädalal, aga vähemalt kord kuus.

Seega ei ole tegelik õppekorraldus kooskõlas direktori kinnitatud päevakavaga.

Õppejuhi selgituste kohaselt on klassijuhataja tunni näol tegemist tunniga, mis on mõeldud infovahetuseks.

Selgitame, et kui klassijuhataja tund on õpilastele tunniplaani järgne kohustuslik õppetund, siis tuleb arvestada, et ei ületataks õpilase suurimat³⁵ lubatud õppekoormust.

PGSi³⁶ kohaselt tuleb koostada kooli järjepideva arengu tagamiseks kooli arengukava, mis koostatakse vähemalt kolmeks aastaks ning milles määratakse kooli arengu eesmärgid ja põhisuunad. Kooli arengukava on kinnitatud aastateks 2018–2022³⁷. Kooli arengueesmärkides ja tegevuskavas eesti keele õppega seonduvaid eesmärke ja tegevusi määratletud ei ole. Järelevalve ajal kehtiv arengukava koolis puudus.

²⁷ Direktori 15.09.2022 käskkiri nr 1-2/110 „Päevakava kehtestamine“.

²⁸ Sotsiaalministri 27.03.2001. a määruse nr 36 „Tervisekaitsenõuded kooli päevakavale ja õppekorraldusele“ § 10 lg 1.

²⁹ Direktori 15.09.2022 käskkiri nr 1-2/111 „Tunniplaani kinnitamine“.

³⁰ Direktori 15.09.2022 käskkirja nr 1-2/110 „Päevakava kehtestamine“ lisa 1 p 3.1.

³¹ Kiri 11.01.2023 nr 9.5-2.2/22-23/18/11.

³² Kiri 11.01.2023 nr 9.5-2.2/22-23/18/11.

³³ Direktori 15.09.2022 käskkiri nr 1-2/111 „Tunniplaani kinnitamine“.

³⁴ Direktori 15.09.2022 käskkirja nr 1-2/110 „Päevakava kehtestamine“ p 3.3.

³⁵ PGS, § 15 lg 2.

³⁶ PGS, § 67 lg 1.

³⁷ Keila Linnavalitsuse 20.06.2018 korraldus nr 258 „Keila Kooli arengukava 2018–2022 kinnitamine“.

Direktori sõnul on teostatud kooli töötajaskonna hulgas ulatuslikud rahulolu- ja tagasisideuuringud ning on moodustatud arengukava koostamise töörühm ning hoolekogus on lepitud kokku, et kool kasutab järgneva perioodi arengukava koostamisel Tallinna Ülikooli poolt välja töötatud arengupegel.ee formaati.

Õppekorralduse juhi sõnul on moodustatud arengukava koostamiseks töögrupp, kuhu on tema vene õppekeelega kooliosa poolt kaasatud. Töögrupp tööd alustanud veel ei ole.

PGSi³⁸ kohaselt tuleb koolis teha sisehindamist, mis on pidev protsess ja mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng. Selleks tuleb selgitada välja kooli tugevused ning parendusvaldkonnad, millest lähtuvalt koostatakse kooli arengukava. Nimetatud eesmärgist lähtuvalt tuleb kooli sisehindamisel analüüsida õppe- ja kasvatustegevust ja juhtimist ning hinnata nende tulemuslikkust.

Järelevalves ei esitatud dokumente, kust nähtuks, et sisehindamisel oleks analüüsitud eesti keel teise keelena õppetöö korraldust ja tulemuslikkust.

Järelevalves esitati juhtkonna koosoleku protokoll³⁹, kus ühe päevakorrapunktina oli 2022/2023. õppeaasta analüüs, mille esitasid õppejuhid. Esitatud analüüsid on võetud teadmiseks, arutelu protokoll ei kajasta. Sisuliselt ei ole tegemist analüüsiga, vaid ülevaatega õppetöö tulemuste arvnäitajatest. Ülevaates on toodud välja, et vene õppekeelega klassides (4.–9. kl) õppis I trimestril 118 õpilast. Negatiivsete hinnetega õpilasi oli 36. Kõige rohkem negatiivseid hindeid oli õpilastel matemaatikas 19 (15%), füüsilikas 15 (12%), kirjanduses 14 (11%) ning keemias ja inglise keeles 10 (8%). I trimestril koostati õpilastele 43 individuaalset õppekava. Psühholoogi teenuseid kasutas 11 ja logopeedi teenuseid 27 õpilast.

Ülevaade ei sisalda analüüsi, kust nähtuks, millised on õpiraskustega õpilaste mahajäämuse põhjused või milliseid tugimeetmeid planeeritakse õpiraskustega õpilastele edaspidiselt rakendada. Ülevaade ei kajasta õpilaste õpijõudlust õppeaines eesti keel teise keelena.

Direktori sõnul on tegemist õpijõudluse aruandega, mille eesmärk oli koguda sisendit sisehindamiseks. Koolis on 2022. aastal läbi viidud personalile kaks uuringut, et saada tagasisidet kooliga rahulolust, mis saab sisendiks arengukava koostamisele, eestikeelse aineõppe tulemuslikkust eraldi uuritud ja hinnatud ei ole.

Õppekorralduse juhi sõnul jätkas peale vene õppekeelega põhikooli lõpetamist eestikeelsel õppekaval käesoleval õppeaastal õpinguid üks õpilane. Neli õpilast (kolm õpilast 8. kl ja üks õpilane 5. kl) läksid üle eesti õppekeelega klassi.

Järelevalves olid vaatluse all õppeasutuste tegevus- ja tulemusnäitajad perioodil 2018–2022. Keila Põhikool, mis oli vene õppekeelega kool, liideti 2020. aasta septembrist Keila Kooliga (mis oli ainult eesti õppekeelega kool) ning suurem osa õpetajaid ja õpilasi läks üle Keila Kooli, seega kajastavad õppeasutuse näitajad tagasiulatuvalt mõlema kooli andmeid.

Keila Põhikoolis õppis 2019/2020. õppeaastal 180 õpilast, kellest 19 lõpetas 2020. aastal põhikooli. 2020/2021. õppeaastal jätkas üldhariduses 167 õpilast. Neist 142 jätkas Keila Koolis ning neist omakorda 2 õpilast jätkas eesti ning 140 õpilast vene õppekeeles.

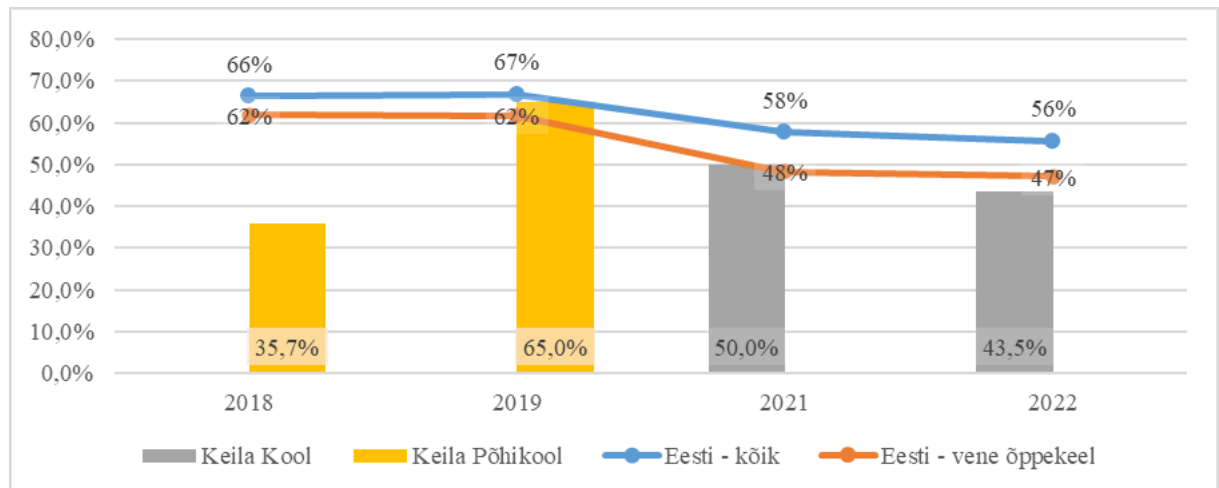
³⁸ PGS, § 78 lg 1.

³⁹ Juhtkonna koosoleku 16.01.2023 koosoleku protokoll.

Keila Põhikooli ja Keila Kooli põhikooli lõpetajate eesti keel teise keelena (E2) riikliku lõpueksami tulemused on sarnased – nii B1 keeletaseme saavutajate osakaal kui ka kooli keskmised punktid on Eesti keskmisest tulemusest madalamad (joonised 1 ja 2).

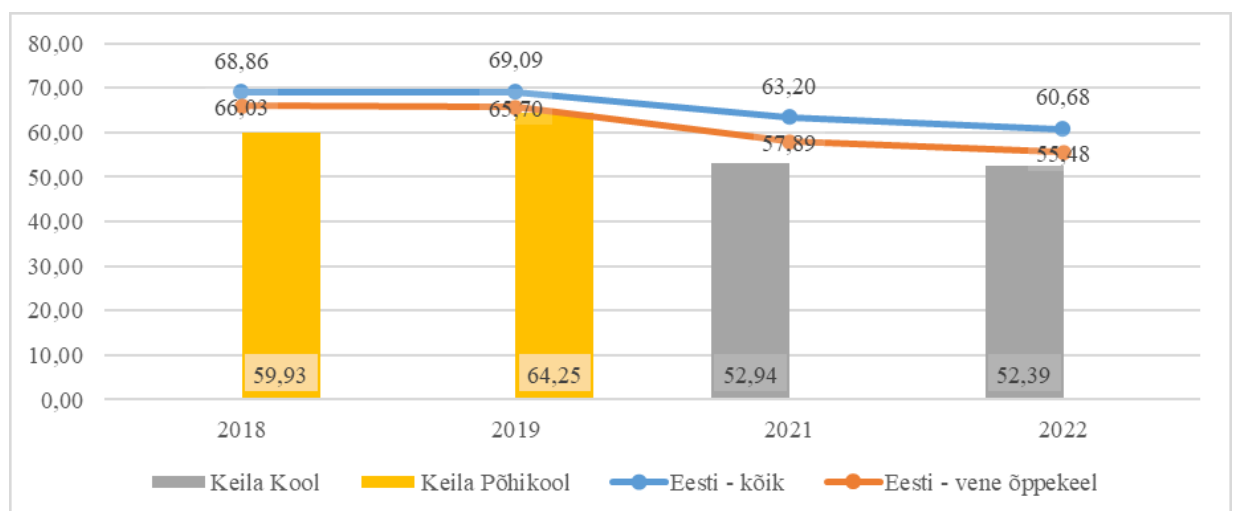
Vähemalt 80% saavutavaid õpilasi on osakaaluna kõigist tasemetööde tegijatest vähem kui Eestis keskmiselt ning alla 20% saavutajaid osakaaluna Eesti keskmisest rohkem. I kooliastme tasemetööde tulemused on koolis 2021. ja 2022. aastal Eesti keskmisest madalamad ning II kooliastme tasemetööd Eesti keskmisest paremad.

Õppekorralduse juhi sõnul ei ole koolis analüüsitud tasemetööde, põhikooli lõpueksamite, vähemalt B1 taseme saavutanute tulemusi. Sellest tulenevalt ei ole planeeritud ka parendustegevusi.

Joonis 1. Eesti keel teise keelena põhikooli lõpueksamil vähemalt B1 taseme saavutanute osakaal lõpetanutest, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 2. Lõpueksamite keskmised tulemused: eesti keel teise keelena.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

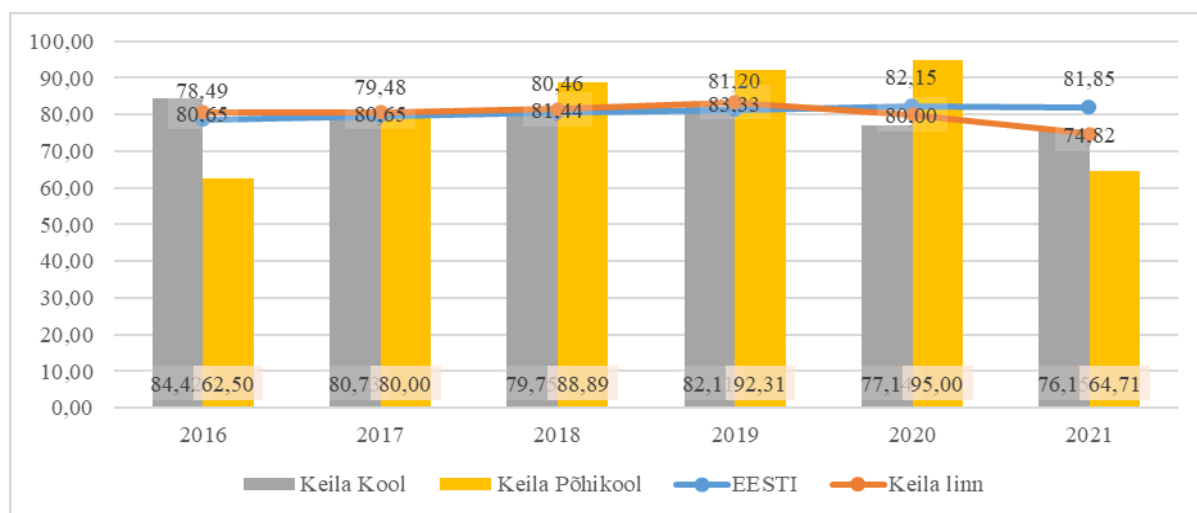
Lõpetajate hulgas on nii väga kõrgeid tulemusi (sealjuures kõrgete, üle 80% tulemuste osakaal on Eesti üldisest samast osakaalust pisut madalam) kui ka väga madalaid tulemusi, sealjuures madalate tulemuste osakaal on Eesti keskmisest oluliselt kõrgem. Kui 20% ja 80% vahele jäävaid tulemusi on üldiselt 60–70%, siis näiteks 2021. aastal jäid Keila Koolis sellesse

vahemikku alla poole tulemustest. Keskhariduse omandanute osakaal neli aastat pärast lõpetamist on 2019–2021 langevas trendis, 2020–2021 on langevas trendis ka kutsealase hariduse omandanute osakaal viis aastat pärast põhikooli lõpetamist.

Tabel 1. Põhikooli vene õppekeeles lõpetajate E2 põhikooli lõpueksami tulemused 2021. ja 2022. aastal võrdluses Eesti kõigi E2 põhikooli lõpueksami sooritanud põhikooli lõpetajatega.

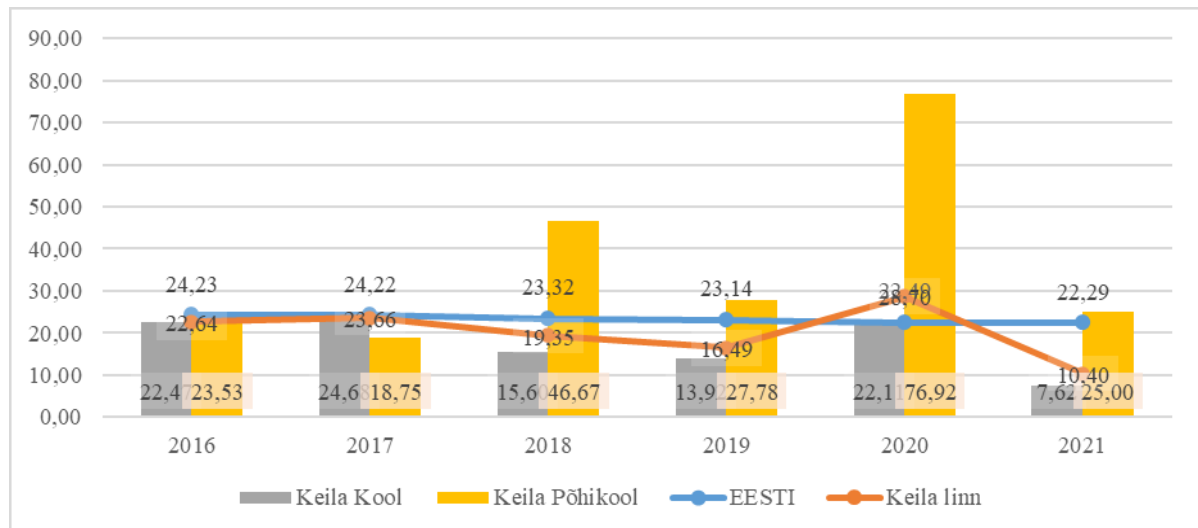
Näitaja	2021			2022		
	Keila Kool	EESTI		Keila Kool	EESTI	
		Kõik õppekeeled	Vene õppekeel		Kõik õppekeeled	Vene õppekeel
Lõpetajaid, kes tegid riikliku E2 PK lõpueksami	18	2914	2273	23	3028	2377
Neist õppis 2019/2020. õa Keila Põhikoolis	17			23		
Keskmine E2 eksami tulemus	52,94	63,34	57,73	52,39	60,68	55,48
B1 saavutanute osakaal	50%	57,89%	44,90%	43%	55,65%	47,16%
Maksimaalne tulemus	98	100	100	97	100	100
Minimaalne tulemus	14	8	8	13	8	8
Vähemalt 80% saavutanuid	6	1034	578	5	939	520
Alla 20% saavutanuid	4	126	120	3	196	192
Vähemalt 80% saavutanute osakaal	33%	35%	25%	22%	31%	22%
Alla 20% saavutanute osakaal	22%	4%	5%	13%	6%	8%

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 3. Keskhariduse omandanute osakaal neli aastat pärast põhikooli lõpetamist, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Joonis 4. Kutsealase hariduse omandanute osakaal viis aastat pärast põhikooli lõpetamist, %.
Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Haridus- ja teadusministri määruse⁴⁰ kohaselt on üldtööplaani koolidokument, milles määratletakse kooli ühe õppeaasta tegevuskava, lähtudes kooli arengukavast ja õppekavast, õppeaasta üldeesmärkidest ja eelmise aasta töö kokkuvõttest. Üldtööplaani tuleb vormistada alapunktideni vastavalt tegevusvaldkondadele. Igas alapunktis määratletakse ülesanded, tegevused, vastutajad ja tähtsajad⁴¹. Määruse⁴² kohaselt peab õppenõukogu kinnitama kooli üldtööplaani iga õppeaasta alguseks.

Kooli üldtööplaani kinnitamine 2022/2023. õppeaastaks oli õppenõukogu 31.08.2022 koosoleku päevakorras⁴³, kuid õppenõukogu otsustas, et üldtööplaani kinnitatakse järgmises õppenõukogus.

Järelevalves selgus, et kooli õppenõukogu on kinnitanud⁴⁴ üldtööplaani 22.12.2022. Seega ei olnud üldtööplaani kinnitatud enne õppeaasta algust, nagu näeb ette määrus. Üldtööplaani arutelu koosoleku protokollis ei kajastu, on vaid märgitud, et õppejuht tutvustas üldtööplaani ja sisse viidud muudatusi. Protokollis puudub viide, et protokollile oleks lisatud üldtööplaani. Järelevalves esitati üldtööplaani eraldiseisva dokumendina. Üldtööplaanis on märgitud, et see on koostatud lähtuvalt kooli arengukavast ja õppekavast, 2021/2022. õppeaasta eesmärkidest ja eelmise aasta töö analüüsist, kuid kehtiv arengukava koolis puudub. Kuna õppenõukogu protokoll ei sisalda arutelu ega sisukokkuvõtet, ei selgu protokollist, miks võeti käesoleval õppeaastal tegevuse aluseks 2021/2022. õppeaasta eesmärgid. Üldtööplaanis on mitmed tegevused rutiinsed, mis tuleb teha lähtudes õppeasutuse tegevust reguleerivatest õigusaktidest, nt töölepingute muutmine, EHISe registri täitmine, elektroonilise õpilaspileti väljastamine, tunniplaani koostamine.

Kooli direktori sõnul on tegemist vananenud töövahendiga, mis ei toeta paindlikult tegevuste saavutamist, tegemist on lisakohustusega, mis ei loo lisaväärtust, sest fikseerib eesmärgi piiratud teadmise olukorras ning pärismaailm ei liigu enam selles mudelis, sest see on ebatõhus ja mitteagiilne projektijuhtimise viis.

⁴⁰ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 4.

⁴¹ Haridus- ja teadusministri 25.08.2010. a määruse nr 52 „Kooli õppe- ja kasvatusalastes kohustuslikes dokumentides esitatavad andmed ning dokumentide täitmise ja pidamise kord“ § 5 lg 1.

⁴² Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 2 p 2.

⁴³ Õppenõukogu 31.08.2022 koosoleku protokoll nr 11.

⁴⁴ Õppenõukogu 22.12.2022 koosoleku protokoll nr 9.

Õppenõukogu määruse⁴⁵ kohaselt tuleb märkida koosoleku protokollis sõnavõtjate nimed ja sõnavõtu lühike sisu ning vastuvõetud otsused, otsuste faktilised ja õiguslikud alused, otsuste täitmise tähtajad ja vastutajad.

Õppenõukogu 31.08.2022 protokollist⁴⁶ selgus, et koosolekul on päevakavas olnud õppeaasta 2021/2022 kokkuvõte. Protokollis on kirjas vaid, et anti ülevaade 2021/2022. õppeaastast ja riigieksamite tulemustest. Ülevaadet protokollile lisatud ei ole, puudub lühikokkuvõtte arutelust ja otsus. Samal koosolekul on tehtud ka otsus kinnitada klassikursust kordama jäänud õpilased. Protokollist selgub, et vene õppekeele klassidest on jäetud klassikursust kordama kolm õpilast.

Puudub lühikokkuvõtte arutelust ja ei kajastu haldusaktile kohaselt ära kuulamist haldusmenetluse seaduses⁴⁷ (edaspidi *HaMS*) sätestatud korras. On vaid märgitud, et loeti ette täiendava õppetöö tulemused ning sooritamise/mitesooritamise tulenevalt ettepanekud otsuste tegemiseks ning on otsus, et õppenõukogu arutas läbi ja kinnitas järgmise klassi üle viidud ning klassikursust kordama jäänud õpilased. Õppenõukogu otsuses puuduvad otsuste faktilised ja õiguslikud alused.

Õppekorralduse juhi sõnul oli klassikursust kordama jäänud õpilaste puhul tegemist põhjuseta puudumistega, õpilased jäid täiendavale õppetööle, mida nad ei sooritanud. Üks õpilastest läks üle mittetatsionaarsesse õppesse. Kahel õpilasel on õpiraskused ka käesoleval õppeaastal, kuna nad ei osale õppetöös. Ühe õpilase puhul on kool kutsunud kokku ümarlaua, kus on arutatud võimalusi, kuidas tagada õpilase koolikohustuse täitmine. Teise õpilase puhul on ümarlaud kavandamisel. Mõlemad õpilased ei ole osalenud õppetöös alates oktoobrist.

Järelevalves külastati viit eesti keel teise keelena õppetundi (8.1, 7.1, 9.1, 5.-6.lv, 8.1 kl).

Eesti keele tunnid toimusid klassiruumides, kus oli võimalik paigutada mööblit ümber rühmatöö tarvis, enamasti oli seintel keeleõppematerjale (Eesti kaart, grammatika tabelid). Vaadeldud tundides oli ühes grupis viis kuni kümme õpilast, mis on keeleõppeks ideaalne õppijate arv ning võimaldaks õpetajal kasutada mitmeid metoodilisi võtteid ja läheneda õpilastele individuaalselt.

Metoodiliselt oli hästi läbi viidud 9.1 klassi eesti keele tund. Õpetaja kasutas mitmeid metoodilisi võtteid, sh rühmatöö, oskas panna kõik õpilased rääkima. Õpilaste keeletase oli erinev. Õpilased, kes õpivad muusikakoolis, käivad trennis või linna noortekeskuses (ehk siis suhtlevad väljaspool kooli), oskavad eesti keelt paremini ja on julgemad suhtlejad. Ainult koolis õpitava keeletasemega ei ole õpilased suutelised eestikeelses gümnaasiumis jätkama.

8.1 klassi tunnis selgus, et õpilaste keeleteadmised on head, teatakse grammatika reegleid, osatakse parandada vigu, kuid õpilaste sõnavara on väike, mistõttu tegelik suhtlus on raskendatud. Ka eesti keele õpikus pakutavad teemad ja väljendid on ajast maha jäänud.

7.1 klassi õpilaste eesti keele tund toimus vene keeles. Õpilased lugesid, kuid lugemine oli vaevaväärne, ning tõlkisid, kuid ei teadnud tasemekohast sõnavara. Õpetaja ei olnud tundi läbi mõelnud. Selleks, et 7. klassi õpilased oleksid suutelised sooritama 9. klassis keeleeksami ja õppima edasi, tuleb nende õpetamisele panustada, kasutada aktiivõppe meetodeid, rohkem pakkuda keelekeskkonda.

⁴⁵ Haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lg 8 p-d 6 ja 7.

⁴⁶ Õppenõukogu 31.08.2022 koosoleku protokoll nr 11.

⁴⁷ HaMS, § 40 lg-d 1 ja 2.

5.–6.1 väikeklassi õpilaste tunnitöö läks raskelt. Õpetajal kulus suur osa ajast distsipliini tagamisele, õpilased ei tahtnud ülesandeid teha ja tunnis kaasa töötada. Erivajadustega laste puhul tuleb kasutada erinevaid metoodilisi võtteid, kuid väikeklassi õpetajal puudub keele õpetamise kogemus ja teadmised.

Kooli üldeesmärk⁴⁸ on pakkuda õppijatele mitmekülgsed, võimetekohaseid ja konkurentsivõimelisi arenguvõimalusi eneseteostust võimaldavas kaasaegses ja turvalises õpikeskkonnas, kuid vene õppekeelega kooliosas seda ei tehta. Õpilaste keeletase on alla keskmise, mitmel õpilasel on raskusi lugemisel, kardetakse rääkida, sest sõnavara on väike. Eesti keele tundides ei arendata kõiki osaoskusi. Eesti keele õpe ja selle metoodika ei ole aja- ja asjakohane. Eesti keele tundides peaksid õpetajad rääkima ainult eesti keeles, kasutama aktiivõppe meetodeid, õpe peab lähtuma kommunikatiivse keeleõppe põhimõtetest ja arendama õpilase kõiki osaoskusi. Igal tunnil peab olema eesmärk ja tund ei tohi olla õpikukeskne. Kuna õpperühmad on väikesed, siis on õpetajal võimalik rakendada individuaalset lähenemist ja aidata igal õpilasel jõuda edasi. Erivajadustega laste puhul on oluline valida õiged metoodilised võtted. Vene õppekeelega kooliosa töökorraldus ei ole kooskõlas kooli arengukavas sõnastatud üldeesmärgiga.

Tagasisidet vaadeldud õppetundidele andis vene õppekeelega klasside õppekorralduse juht. Õpetajatele antud tagasiside oli üldine ega aidanud õpetajal reflekteerida tundi. Sel viisil antud tagasiside õpetaja toetamisel ja õppemetoodilisel nõustamisel ei täitnud eesmärki ning tagasiside andmine vajab edaspidiselt ettevalmistamist ja läbimõtlemist.

Vene õppekeelega klasside õpilaste klassiruumid asuvad teises koolihoones, eraldatult eesti õppekeelega õpilastest, infoseintel olev teave on valdavalt venekeelne. Seega ei toeta eesti keele õpet ka õppekeskkond.

Vestlusel osalenud õpilased tõid välja, et parematele tulemustele eesti keele õppes aitaks kaasa, kui õpetajad räägiksid eesti keel teise keelena tunnis rohkem eesti keeles, koolis oleks eestikeelseid üritusi ja oleks suurem koolisisene suhtlus eesti keeles. Vestlusel osalenud viiest 9. klassi õpilasest rääkisid eesti keeles kaks õpilast, kolme õpilase puhul oli vajalik tõlge.

Koolis ei ole käesoleval õppeaastal viidud läbi õppetundide vaatlusi ega ole neid ka planeeritud. Arvestades asjaolu, et neljast eesti keel teise keelena õpetajast ei oma erialast ettevalmistust kolm õpetajat, oleks vaja õpetajate toetamiseks ja nõustamiseks planeerida ka õppetundide vaatlused. Töökavade koostamise kohustust õpetajatel ei ole, kuid erialase ettevalmistuseta õpetajate puhul võiks see olla vajalik.

Kooli direktori sõnul on kool rakendamas sisehindamise süsteemi, mille osaks on vahetute juhtide poolt läbiviidavad arenguestlused ja tunnivaatlused.

2.1. Ettepanekud direktorile

- 2.1.1. Kasutada eesti keele õppes kaasaegseid õppemetoodikaid ja lähenemisi, nt aktiivõppemeetodid, õpilasekeskne lähenemine, interaktiivsete vahendite kasutamine, mitmekesistada tunde erinevate õppematerjalide ja tegevustega, arendada tunnis kõiki osaoskusi.
- 2.1.2. Tunni huvitavamaks muutmisel kasutada illustreerivaid materjale ning anda õpilastele võimalus iseseisvalt töötada, oma mõtteid eesti keeles väljendada.

⁴⁸ Keila Linnavalitsuse 20.06.2018 korraldus nr 258 „Keila Kooli arengukava 2018–2022 kinnitamine“.

- 2.1.3. Korraldada õppetöö nii, et õpilased puutuksid rohkem kokku eesti õppekeelega õpilaste ja õpetajatega, kuuleksid ja näeksid rohkem eesti keelt ja luua võimalusi eesti ja vene kodukeelega laste ühisteks tegevusteks ning näidata keeleõppe seost võimalusega realiseerida end Eesti ühiskonnas.
- 2.1.4. Kuna sisehindamine on pidev protsess, selgitada igal õppeaastal välja õppeaine eesti keel teise keelena tugevused ja parendusvaldkonnad, analüüsida neid süsteemselt ja kavandada vajalikud tegevused nii õppe kvaliteedi tagamiseks kui eesti keele õpetajate toetamiseks.
- 2.1.5. Kasutada koolimajas kõikide klasside, koridoride ja muude ruumide seintel ja stendidel eestikeelset ajakohast teavet, et õpilased puutuksid eesti keelega rohkem kokku.
- 2.1.6. Tagada õpetajatele ja vene õppekeele klasside õppekorralduse juhile metoodiline tugi õppetöö korraldamiseks vene õppekeele klassides.
- 2.1.7. Võimaldada ja motiveerida eesti keel teise keelena õpetajaid osalema metoodikakursustel, et tõsta metoodikaalast võimekust ja mitmekesistada õppeprotsessi.
- 2.1.8. Leida võimalused eestikeelseks aineõpetuseks vene õppekeele klassides, et arendada õpilaste keeleoskust ja võimaldada õpilaste sõnavara ja väljendusoskust vajalikul määral arendada ning ärgitada aineõpetajaid kasutama eestikeelseid termineid.
- 2.1.9. Analüüsida õppekorraldust väikeklassis, et tagada õppeks sobiv keskkond ning õpilaste ea- ja tasemekohane osalus õppetöös.

2.2. Ettekirjutused pidajale

- 2.2.1. Tagada koolis sisehindamise läbiviimine pideva protsessina, mille eesmärk on tagada õpilaste arengut toetavad tingimused ja kooli järjepidev areng lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 78 lõikes 1 kehtestatust. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2023.
- 2.2.2. Tagada kooli arengukava koostamine ja kinnitamine lähtudes põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 67 lõikest 1. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.
- 2.2.3. Tagada õppenõukogu protokollide vormistamisel kooskõla haridus- ja teadusministri 23.08.2010. a määruse nr 44 „Kooli õppenõukogu ülesanded ja töökord“ § 5 lõike 8 punktiga 7, esitades protokollis vastuvõetud otsuste faktilised ja õiguslikud alused. Täitmise tähtaeg: alates õiendi teatavakstegemisest, tõendavate dokumentide esitamise tähtaeg 01.09.2023.

3. Kasutatavad õppematerjalid

7.1, 8.1 ja 9.1 klassis oli kasutusel A. Siiraku „Eesti keele õpik“. 7.1 klassis kasutati paljundatud lehti, õpilastel oli laual ka töövihik, kuid tunnis seda ei kasutatud. Ukraina õpilaste õpetamisel on kasutusel I. Manguse, M. Simmuli eesti keele õpik vene õppekeele klassile „Minu eesti keel“. Õpetajate hinnangul ei ole õppematerjali piisavalt ja A. Siiraku õpik on sisult vananenud. Kõige suurem probleem on õpetajate sõnul 5. klassi õppematerjaliga. Eelarveliste vahendite vähesuse tõttu ei ole õpikuid piisavalt ning õppematerjali paljundatakse.

3.1. Ettepanek direktorile

Tagada eesti keel teise keelena õppeks vajalike õpikute olemasolu vene õppekeele klasside õpilastele.

4. Õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsioon, keeleoskuse tase ja täienduskoolitus

Järelevalves kontrolliti vene õppekeele klassides eesti keelt õpetavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavust haridus- ja teadusministri määru⁴⁹ sätestatule ning võrreldi EHISesse kantud andmete vastavust (väljavõte 23.01.2023) kvalifikatsiooni

⁴⁹ Haridus- ja teadusministri 29.08.2013. a määrus nr 30 „Direktori, õppealajuhataja, õpetajate ja tugispetsialistide kvalifikatsiooninõuded“.

tõendavatele dokumentidele. Täiendavalt oli vaatluse all vene õppekeele klassides õpetavate õppe- ja kasvatusala töötajate keeleoskuse tase vastavalt Vabariigi Valitsuse määruses⁵⁰ kehtestatud.

Koolis oli 169 õppe- ja kasvatusala töötajat (EHISe väljavõte 23.01.2023), neist vene õppekeele klassidega seotud õppe- ja kasvatusala töötajaid, kelle kvalifikatsioonile on kehtestatud nõuded, oli kokku 24. Eesti keelt teise keelena õpetasid I poolaastal kolm õpetajat, neist kvalifikatsioon ei vastanud kehtestatud nõuetele ühel õpetajal, kuna puudusid magistrikraad ja õpetajakutse. II poolaastal õpetavad eesti keelt teise keelena neli õpetajat, neist kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele kolmel õpetajal – kahel puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse, ühel puudub õpetajakutse.

Kvalifikatsioon ei vasta kehtestatud nõuetele järgmistel õppe- ja kasvatusala töötajatel:

- 1) Õpetaja (eesti keel teise keelena 7 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping 23.08.2021–18.08.2023.
- 2) Õpetaja (inglise keel 8 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping 23.08.2021–18.08.2023.
- 3) Õpetaja (inglise keel 23 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Õpetaja kvalifikatsioon on koolis loetud nõuetele vastavaks.
- 4) Õpetaja (matemaatika 24 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Õpetaja kvalifikatsioon on koolis loetud nõuetele vastavaks, kuid kooli ja EHISe andmetel on õpetajal bakalaureusekraad. Õpetaja haridusdokumendil puudub Eesti ENIC/NARIC Keskuse tunnustus. Kui Eesti ENIC/NARIC Keskus hindab õpetaja haridustaseme magistrikraadile vastavaks, vastab õpetaja kvalifikatsioon nõuetele.
- 5) Õpetaja (tehnoloogiaõpetus 31 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. Õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping 23.08.2021–18.08.2023. Eesti ENIC/NARIC Keskus on teinud ettepaneku⁵¹ mitte tunnustada töötaja haridusdokumenti ning sellega tõendatud kvalifikatsiooni.
- 6) Õpetaja (eesti keel teise keelena 4 t) – puuduvad magistrikraad ja õpetajakutse. EHISes õpetaja andmed eesti keel teise keelena õpetajana ei kajastu. Õpetaja sõnul töötab ta asendusõpetajana.
- 7) Õpetaja (eesti keel teise keelena 7 t) – puudub õpetajakutse. Õpetajaga on sõlmitud tähtajaline tööleping.

24-st õppe- ja kasvatusala töötajast on nõutav kvalifikatsioon 17-l (71%).

Vene õppekeele klasside õppetööd korraldab ja eesti keel teise keelena õppetunde annab sotsiaalpedagoog (koormus 0,7), kelle kvalifikatsioon ei vasta õpetaja ametikohale kehtestatud nõuetele. Sisult täidab ta õppejuhi ülesandeid, aga on vormistatud 0,3 ametikohaga õppekorralduse juhiks. Koolisisestes dokumentides⁵² on õppekorralduse juhti nimetatud õppejuhiks. Töötaja töölepingus (sõlmitud 01.02.2018, muudetud 22.08.2022) ei sisaldu vene õppekeele klasside õppetöö korraldusega seotud tööülesanded.

Direktori sõnul on töötaja vormistatud õppekorralduse juhiks põhjusel, et tema kvalifikatsioon nõuetele ei vasta. Koolis on plaanis struktuurimuudatused ning eesmärk on luua kooliülene

⁵⁰ Vabariigi Valitsuse 20.06.2011. a määruse nr 84 „Ametniku, töötaja ning füüsilisest isikust ettevõtja eesti keele oskuse ja kasutamise nõuded“ § 9 p-d 6 ja 7: C1-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: 6) õppeasutuste juhid, nende asetäitjad ja õppejuhid; 7) eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad või õppejõud. § 8 p 6: vähemalt B2-tasemel eesti keele oskust nõutakse järgmistelt isikutelt: pedagoogid (v.a eesti keele ja eesti keeles õpetatavate ainete õpetajad).

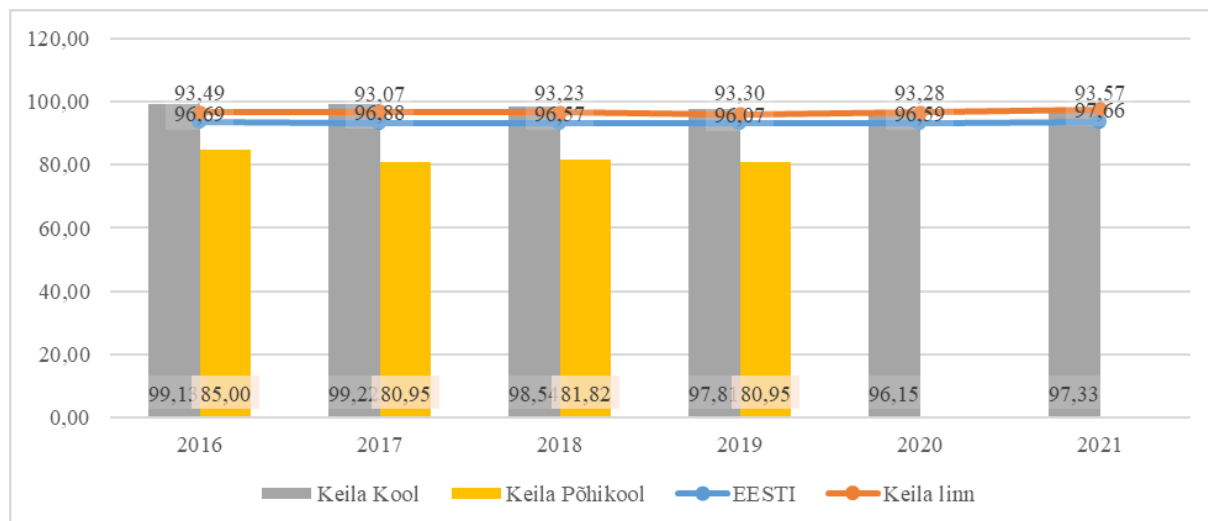
⁵¹ Eesti ENIC/NARIC Keskuse 23.02.2018 hinnang.

⁵² Juhtkonna koosoleku 16.01.2023 koosoleku protokoll.

õppekorraldusjuhi ametikoht, kellele allub neli õppejuhti ning kelle ülesanne on vastutada kooli õppetegevuse korraldamise ja õppejuhtide juhendamise eest.

Seega on oluline, et kui õppekorralduse juhile antakse ülesanded, mis sisaldab õppejuhi ülesandeid, oleks talle tagatud tugi kogemustega kolleegide poolt, toetamine, nõustamine ja mentorlus.

Keila Põhikoolis 2019/2020. õppeaastal õpetanud 21 õpetajast töötas 2020/2021. õppeaastal Keila Koolis edasi 19 õpetajat. 2021/2022. õppeaastal töötas Keila Koolis 18 õpetajat, kes 2019/2020. õppeaastal õpetasid Keila Põhikoolis. Kui kogu Keila Kooli õpetajatest 72% olid eesti emakeelega, siis Keila Põhikoolis töötanud õpetajatest vaid 11%. Keila Põhikoolis töötanud õpetajatest 28%-l (5 õpetajat) ei vastanud riigikeeleoskus nõuetele.

Joonis 5. Õpetajate vastavus riigikeeleoskuse nõuetele põhikoolis, %.

Allikas: Haridus- ja Teadusministeerium

Järelevalve ajal puudus ametikohale vastav riigikeeleoskuse tunnistus neljal (17%) õppe- ja kasvatusala töötajal. Seega on ametikohale nõutav riigikeeleoskuse tase 20 (83%) õppe- ja kasvatusala töötajal.

Keeleinspeksioon on 2022. aastal teinud ettekirjutuse neljale õppe- ja kasvatusala töötajale tasemeeksami sooritamiseks, neist kaks töötajat olid järelevalve ajaks koolist töölt lahkunud.

Teises keeles õpetamise metoodikakursusel ei ole vaadeldud perioodil (2017–2023) osalenud ükski õpetaja.

Direktori sõnul on plaanis struktuuriüksuste muutmine ning selle raames ka koolituste planeerimine. Iga struktuur saab vahendid koolitusteks, sh keelekoolitusteks. Eesmärk on uut süsteemi rakendada alates veebruarist ning see annab võimaluse igal õppetoolil määratleda oma koolitusprioriteedid.

Õppekorralduse juhi sõnul on õpetajatel soov omandada C-tasemel riigikeeleoskus. Järelevalve ajal ei olnud ükski õpetaja õppimas, kuid üks õpetaja on registreerunud veebruarist algavatele kursustele. Uute õpetajate toetamisel mentorlust kasutatud ei ole, kuid on plaanis.

4.1. Ettepanek direktorile

Lisada EHISesse isikukaartidele viited Eesti ENIC/NARIC Keskuse hinnangutele, mis muudaks kvalifikatsiooni hindamise selgemaks.

4.2. Ettekirjutused pidajale

- 4.2.1. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõigetes 6, 7 ja 9 esitatud nõuetele, tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel on olemas nõutav tasemeharidus, kuid puudub õpetajakutse, juhul, kui töötajale ei ole omistatud õpetajakutset hiljemalt 01.12.2023. Täitmise tähtaeg: 01.01.2024.
- 4.2.2. Tagamaks koolis töötavate õppe- ja kasvatusala töötajate kvalifikatsiooni vastavus põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 74 lõigetes 6, 7 ja 9 esitatud nõuetele, tagada avalike konkursside korraldamine nende õppe- ja kasvatusala töötajate ametikohtadele, kellel puudub magistrikraad ja kes ei ole asunud seda õiendi teatavaks tegemise ajaks omandama. Täitmise tähtaeg: 01.09.2023.